

Ziemia Parczewska

Miesięcznik społeczno-kulturalny Powiatu Parczewskiego | Nr 2 (152) Grudzień 2015 | ISSN - 1643-5222 | Rok XIV

Miejska Biblioteka Publiczna
w Białej Podlaskiej
DZIAŁ WIEDZY O REGIONIE

ul. Warszawska 12a
21-500 Biała Podlaska
tel. 83 341 64 52
regionalia@mbp.org.pl

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia składamy najserdeczniejsze życzenia zdrowia,
ciepła rodzinnego oraz spokoju.

Niech te najpiękniejsze w roku Święta będą pełne wiary, szczęścia i miłości, a nadchodzący Nowy 2016 Rok
przyniesie pomyślność na każdy dzień.

Serdeczne Życzenia Wszystkim Mieszkańcom Powiatu Parczewskiego składają:

Starosta Parczewski

Jerzy Maśluch

Wicestarosta Parczewski

Adam Domański

Przewodniczący Rady
Powiatu Parczewskiego

Artur Becher

Bazylika Parczewska

Przed Mszą św. młodzież z parczewskiego LO im. M. Kopernika zaprezentowała inscenizację prezentującą Bp Tomasza Wilczyńskiego

Uroczystości zgromadziły w Bazylice Parczewskiej tłumy wiernych i wielu duchownych

Mszę św. celebrowali kapłani z Parczewa, Olsztyna, Siedlec, Lublina, Bełżyc

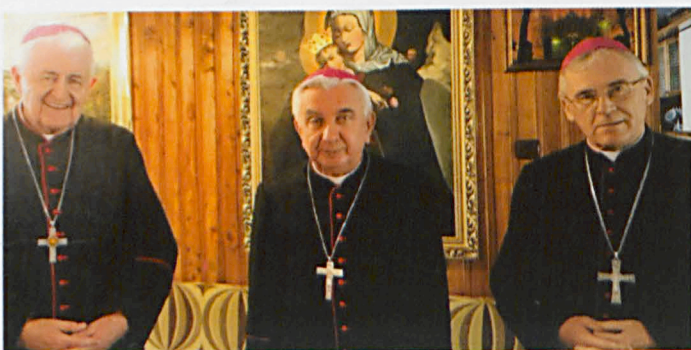
Od lewej hierarchowie: metropolita warmiński arc. Wojciech Ziemia, ks. bp. Ryszard Karpiński z Lublina i ordynariusz siedlecki bp. Kazimierz Gurda

Tablica poświęcona Bp Tomaszowi Wilczyńskiemu została wmurowana w lewej nawie bocznej Bazyliki w Parczewie.

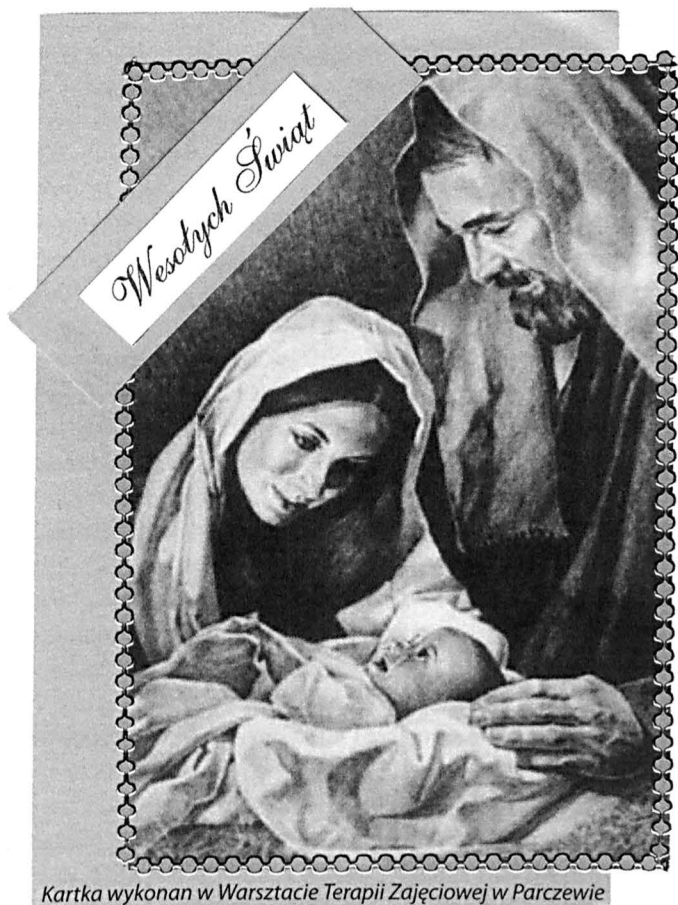
Ks. bp. Kazimierz Gurda dokonał odsłonięcia i poświęcenia tablicy poświęconej Bp Tomaszowi Wilczyńskiemu

Hierarchowie na plebani parafii pw. św. Jana Chrzciciela – od lewej: bp Ryszard Karpiński, abp Wojciech Ziemia i bp Kazimierz Gurda

Na zdjęciu od prawej: siostrzenica Bp. T. Wilczyńskiego Wiesława Biegańska, burmistrz Bełżyc Ryszard Góra, Zbigniew Biegański i Józef Pruszkowski z Bełżyc

DRODZY CZYTELNICY

Pan Bóg daje nam w te Święta Pana Jezusa swego Syna, który rodzi się i umiera za całą ludzkość. Wprawdzie pozostaje wielu głodnych, cierpiących, niewyleczonych, ale On daje zbawienie - otwiera nam drogę do Boga. On nie przemieni tego świata w niebo, przyszedł na ten świat, żebyśmy zobaczyli Boga w swoim życiu.

Narodziłem się nagi – abys nauczył się wyrzekać samego siebie; narodziłem się w stajni – abys ty nauczył się uświęcać każde twoje miejsce, narodziłem się z miłości – abys Ty nigdy nie zwątpił w Moją Miłość; narodziłem się człowiekiem – abys Ty mógł się stać Synem Bożym; narodziłem się w Twoim ludzkim życiu, – aby wszystkich ludzi zaprowadzić do Domu Ojca.

Na święta Bożego Narodzenia naszym Drogim Czytelnikom życzymy, aby te Święte Dni zbliżyły do Boga i Jego Matki. Te Święta przeżywamy w roku Jubileuszu 1050-lecia chrztu Polski, w roku Nadzwyczajnego Jubileuszu Miłosierdzia. Bazylika Parczewska jest Kościołem stacijnym, gdzie zostały otwarte Drzwi – Brama Miłosierdzia. Przechodząc przez nie można zyskiwać Boże Miłosierdzie i odpusty pod zwykłymi warunkami. 8 maja będziemy obchodzić Diecezjalny Dzień Rodziny, w lipcu będziemy gościć młodzież przybywającą na Świątowe Dni Młodzieży.

Te wszystkie okoliczności niech się przyczynią do naszego przybliżenia do Narodzonego Zbawiciela Jezusa.

Tablica ku czci Bpa Tomasza Wilczyńskiego

25 października br w Bazylice Parczewskiej miała miejsce podniosła uroczystość upamiętnienia Biskupa Tomasza Wilczyńskiego w 50-tą rocznicę Jego śmierci. Przypomnijmy w 1903 r. w podparczewskiej Jasionce przyszedł na świat w rodzinie Stanisława i Bronisławy z Dąbrowskich syn, któremu na chrzcie w kościele pw. św. Jana Chrzciciela nadano imię Tomasz. Po ukończeniu szkoły powszechnej w Parczewie Tomasz Wilczyński kontynuował naukę w gminazjum St. Staszica w Lublinie. Uczył się doskonale, 6 klasę ukończył z najwyższymi ocenami. W wakacje 1920 r. wobec bolszewickiego zagrożenia zaciągnął się ochotniczo do wojska polskiego, walczył z Armią Czerwoną w oddziale jazdy mjr Jaworskiego. Jesienią 1920 r. odszedł z wojska i wstąpił do Seminarium Duchownego w Lublinie. W nagrodę za wyniki w nauce bp Leon Fulman wystąpił go w 1925 r. na studia doktoranckie do Rzymu. Uzyskawszy doktorat kontynuował naukę w Instytucie Biblijnym w Rzymie, a potem także w innych placówkach naukowych we Francji oraz Palestynie.

Po powrocie do Polski przed końcem 1931 r. został przez bp Fulmana skierowany do pracy w seminarium lubelskim jako wykładowca, po kilku miesiącach otrzymał stanowisko wicerektora seminarium. Pełnił je do dni kłęski wrześniowej 1939 r.

Cudem uniknął aresztowania przez Niemców. Późną jesienią 1939 r. przybył do Bełżyc, by objąć tu wakujące stanowisko proboszcza miejscowej parafii pw. Nawrócenia św. Pawła. Pracował tu do lata 1945 r., był ostoją dla parafian w ciężkich dniach okupacji niemieckiej. Mieszkańcy miasta doceniając jego rolę w latach 1939-1945 nadali w 1990 roku jednej z głównych ulic Bełżyc imię Biskupa Tomasza Wilczyńskiego.

W 1946 r. ks dr Tomasz Wilczyński został rektorem Seminarium Duchownego w Lublinie, a w 1952 r. biskupem pomocniczym lubelskim. W końcu października 1956 r. Prymas Polski kard. Stefan Wyszyński mianował go biskupem w Olsztynie. Był pierwszym od 150 lat na Warmii biskupem – Polakiem. Położył ogromne zasługi dla Kościoła na Warmii oraz dla Polski pełniąc biskupią posługę do chwili nagłej śmierci 5 sierpnia 1965 r. Spoczął w katedrze w Olsztynie.

Biskup T. Wilczyński był bardzo związany z Parczewem, często odwiedzał rodzinę w Jasionce, odprawiał msze święte w parczewskim kościele. Na cmentarzu parczewskim znajduje się grobowiec Jego rodziców wystawiony przez biskupa.

Minął pierwszy rok pracy samorządu w V kadencji

Grudzień to miesiąc podsumowań zadań, jakie w tym roku wykonano w powiecie: wiele inwestycji drogowych oraz inżynierskich (mosty), roboty budowlane, scalenia gruntów, inwestycje szkolne, udogodnienia w Wydziale Komunikacji Starostwa Powiatowego, utworzenie nowego archiwum zakładowego. Nie byłoby to możliwe bez dobrej współpracy władz powiatu z władzami gmin, nawiązywanej podczas organizowanych przez starostę konwentów wójtów i wizyt wewnętrznych, a także ścisłej współpracy z jednostkami organizacyjnymi.

Przyjrzyjmy się szczegółowo zmianom w powiecie parczewskim w 2015 roku.

Na pierwsze miejsce zasługują inwestycje drogowe, ponieważ zrealizowano ich w mijającym roku najwięcej. Przede wszystkim odnowiono nawierzchnie dróg powiatowych:

- nr 1623L Sosnowica – Hola o długości 392 m (wartość robót 95,8 tys. zł, w tym udział gminy Sosnowica 47,9 tys. zł, wkład Powiatu także 47,9 tys. zł.),
- nr 1099L Kudry – Jabłoń o długości 154 m. (wartość zrealizowanych robót 21,8 tys. zł, pomoc gminy Jabłoń – 10,9 tys. zł. i wkład własny Powiatu również 10,9 tys. zł.),
- nr 1604L Paszenki – Kolano – Zaniówka o długości 275 m. (wartość robót 40,9 tys. zł, w tym pomoc gminy Jabłoń 20464 zł, a wkład własny Powiatu 20464 zł),
- nr 1601L Milanów – Zieleniec – Kopina o długości 567 m. (wartość zrealizowanych robót 139,9 tys. zł, gmina Jabłoń i Powiat Parczewski wydatkowały na ten cel po 69979 zł.),
- nr 1616L Kodeniec – Zaliszcze – Kaniuki o długości 1457 m. (wartość zrealizowanych robót wyniosła 249,9 tys. zł, w tym pomoc gminy - 124988 zł, a wkład własny Powiatu także 124988 zł.
- nr 1258L Tyśmienica – Wierzchowiny o długości 606 m. (wartość zrealizowanych robót wyniosła 94969 zł, w tym pomoc gminy: 34 988 zł, a wkład własny Powiatu - 59980 zł.

Znaczącą tegoroczną inwestycją była również odbudowa drogi powiatowej nr 1096L od km 14+041 do km 14+191 wraz z przepustami w km 6+911 i w km 14+099 w miejscowościach Podedwórze i Kaniuki, uszkodzonej w wyniku gwałtownego splotu wód opadowych w 2014 roku. Wartość prac wyniosła 205,9 tys. zł. Mieszkańcy Parczewa, ale także odwiedzający miasto goście, zauważyli jak zmieniła się droga powiatowa nr 1635L będąca w mieście Al. Jana Pawła II. Przebudowa odcinka ulicy od km 2+026 do km 2+515 kosztowała 2258 tys. zł, w tym kwota dofinansowania 1 264 tys. zł.

Z inwestycjami drogowymi powiązane były zadania poprawiające stan obiektów mostowych. W tym roku przebudowano most nad rzeką Piskornicą w miejscowości Tulniki (w ciągu drogi powiatowej nr 1610L wraz z dojazdami). Wartość tej inwestycji wyniosła 599,9 tys. zł, w tym kwota dofinansowania - 264 tys. zł.

Odbudowano także groblę na wysokości stawu rybnego w Siemieniu, którą biegnie droga powiatowa nr 1250L (uzupełniono ziemią i gruzem zapadlisko w nasypie i odtworzono groblę wzmacniając ją siatką metalową). Na ten cel Powiat wydatkował 54, 9 tys. zł.

W 2015 roku sfinalizowano dwa bardzo duże projekty w sferze rolnictwa, jakimi były scalenia gruntów wsi Łubka w gminie Siemień i wsi Zaliszcze w gminie Podedwórze. Dzięki wykonanym pracom scaleniowym i poscaleniowym mieszkańcy tych miejscowości uzyskali między innymi lepszy dostęp do swoich pól i dróg publicznych, jak również dogodniejsze do pracy działki rolne - poprzez zmniejszenie ilości działek ewidencyjnych i zwiększenie powierzchni działki w gospodarstwie. Projekt realizowany był w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na latach 2007 – 2013, działanie Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa. Łączna kwota wydatkowana na scalenia w Zaliszczu sięgnęła 4158,5 tys. zł., zaś w Łubce – 1052 tys. zł. Postępowanie scaleniowe zostało sfinansowane w 100 proc. ze środków zewnętrznych, Powiat nie poniósł z tego tytułu żadnych kosztów.

Na uwagę zasługuje także projekt realizowany w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w Parczewie „Vicational Placement”. Program stażowy u pracodawców dla uczniów tej szkoły zakończył się w sierpniu bieżącego roku. Oprócz wymiernych korzyści finansowych i zawodowych dla uczniów i pracodawców, zyskała także szkoła, która otrzymała cztery pracownie wyposażone w nowy sprzęt, który będzie służył uczniom w kolejnych latach nauki zawodu w klasach Technikum Pojazdów Samochodowych, Technikum Żywności i Usług Gastro-nomicznych, Technikum Informatycznego oraz Technikum Fryzjerskiego.

W pierwszej połowie grudnia br. zakończono prace z projektu „Roboty budowlane w budynku Domu Pomocy Społecznej w Kalince dotyczące rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych”. Wykonano remont i modernizację zamontowanych wcześniej pochylni dla osób niepełnosprawnych, dobudowano nową pochylnię oraz wymieniono posadzki z wykładzin PCV w pokojach na parterze w starej części budynku. Wartość tego zadania, łącznie z wykonaną dokumentacją do projektu, wyniosła 129,8 tys. zł. Na ten cel Starostwo otrzymało dofinansowanie w wysokości 63,4 tys. zł.

Powiat Parczewski ma również swój udział w projekcie realizowanym przez SPZOZ w Parczewie pn. „Ochrona zdrowia - projekty realizowane przez szpitale - dostosowanie szpitali do rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia ZOZ RPO WL z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013”. Na ten cel Starostwo przekazało 678,6 tys. zł.

Zmiany jakie dokonały się w ostatnich 12 miesiącach w pow. parczewskim obejmują także udogodnienia wprowadzone w Wydziale Komunikacji Starostwa Powiatowego. Uruchomiono tu „E-kolejkę”, aby ułatwić i przyspieszyć załatwianie spraw przez interesantów.

Mamy za sobą także przeprowadzkę do nowo utworzonego Archiwum Zakładowego Starostwa, które otrzymało lokum w budynku Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w Parczewie. Na to zadanie wydano 17,7 tys. zł.

Jak co roku Starostwo organizowało i brało udział w wydarzeniach kulturalnych i patriotycznych. Wspólnie z gminą Siemień zorganizowaliśmy Dożynki Powiatowe, a we wrześniu uczestniczyliśmy w Dożynkach Wojewódzkich w Końskowoli.

Przeprowadziliśmy konkursy dla dzieci i młodzieży szkolnej: III Regionalną Olimpiadę Wiedzy o Zdrowiu Psychicznym, VII Powiatową Olimpiadę wiedzy na temat HIV, AIDS, Powiatowy Konkurs o szkodliwości palenia i Konkurs ortograficzny o „Złote pióro starosty”. Najzdolniejszym uczniom parczewskich szkół starosta przyznał i wręczył stypendia naukowe, artystyczne i za osiągnięcia sportowe.

W marcu br uroczyste obchodziliśmy 25-lecie Samorządu Terytorialnego. Podczas gali w Parczewie po raz pierwszy przedsiębiorcom z terenu powiatu parczewskiego wręczono podziękowania w dowód uznania za aktywne propagowanie idei i ducha przedsiębiorczości w środowisku lokalnym oraz zaangażowanie i wkład w rozwój polskiej gospodarki.

Dbając o zdrowie mieszkańców powiatu przeprowadziliśmy akcje organizowania Białych Niedziel, w ramach których z porad lekarskich skorzystali w tym roku mieszkańcy gmin Siemień, Jabłoń i Milanów.

Podsumowując mijający rok należy podkreślić, że mimo tak wielu zrealizowanych zadań i planów na kolejne inwestycje, powiat parczewski nie zaciągnął żadnego kredytu, tak jak w poprzednim roku.

Pragniemy wyrazić swoje zadowolenie z działań przeprowadzonych w 2015 roku, podziękować za wspólną pracę i współpracę, życząc jednocześnie sukcesów w przyszłym roku.

Członkowie Rady Społecznej ds Osób Niepełnosprawnych

Nowi członkowie Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych

W środę 9 grudnia 2015 roku starosta parczewski Jerzy Maśluch uroczyste wręczył członkom Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych akty powołania na kolejną kadencję.

Powiatowa Społeczna Rada składa się z 5 osób, a jej kadencja trwa 4 lata. Członków Rady powołuje się spośród przedstawicieli zgłoszonych przez działające na terenie powiatu organizacje pozarządowe, fundacje oraz przedstawicieli jednostki samorządu terytorialnego (powiatu i gminy). Powiatowe Społeczne Rady tworzone są przy starostwach i są organami opiniodawczo-doradczymi.

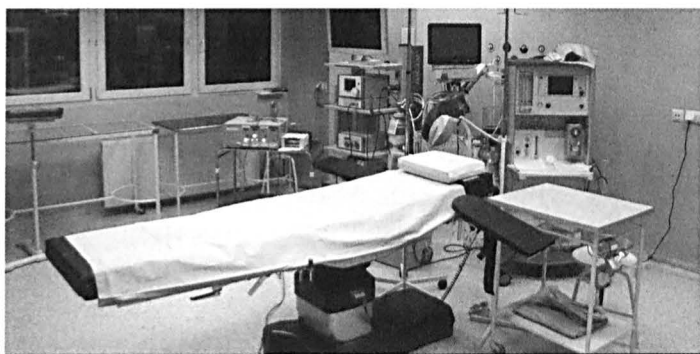
Do zakresu działania Rady należy: inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, realizacji praw osób niepełnosprawnych, opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ocena realizacji programów, opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Członkami Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Parczewie na kadencję w latach 2015 -2019 zostali:

1. Anna Golonka – zgłoszona przez Stowarzyszenie Integracji Społecznej „Bone Corda” w Kalince,
2. Antoni Cupryn – zgłoszony przez Polski Związek Niewidomych Okręg Lubelski, Koło w Parczewie,
3. Elżbieta Zielińska – Gomółka - zgłoszona przez Caritas Diecezji Siedleckiej, Warsztat Terapii Zajęciowej w Parczewie,
4. Magdalena Cupryn – zgłoszona przez wójta Gminy Siemień,
5. Michał Saweczko – zgłoszony przez Zarząd Powiatu w Parczewie.

Powiat parczewski

Szpital w Parczewie zrealizował projekt dostosowawczy

Sala operacyjna oddziału chirurgicznego

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Parczewie przeszedł metamorfozę, którą zauważają zarówno pacjenci korzystający z opieki zdrowotnej, jak i personel parczewskiego szpitala.

Wszystko za sprawą udziału szpitala w projekcie „Ochrona zdrowia - projekty realizowane przez szpitale - dostosowanie szpitali do rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia ZOZ RPO WL (Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013)”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W ramach projektu zrealizowano następujące zadania:

- nr 1 – opracowanie dokumentacji projektowej,
- nr 2 – roboty budowlane, w tym dokumentacja dotycząca robót budowlanych,
- nr 3 – remont budynku, w którym zainstalowano zakupiony agregat prądowładczy,
- nr 4 – dostawa wraz z instalacją sterylizatorów przelotowych parowych (2 szt.),
- nr 5 – dostawa wraz z instalacją myjni – dezynfektora do narzędzi chirurgicznych i sprzętu anestezjologicznego (1 szt.),
- nr 6 – dostawa wraz z instalacją myjni – dezynfektora do mycia wózków i środków transportowych (1 szt.),
- nr 7 – dostawa wózków transportowych (4 szt.).

Recepcja na oddziale geriatrycznym

W ramach zadania nr 2 projektu zmodernizowano oddziały: dziecięcy, internistyczno-kardiologiczny, położnictwa z neonatologią oraz ginekologiczny, oddział chirurgiczno – urazowy, geriatryczny z uwzględnieniem instalacji tlenu medycznego oraz oddział psychiatryczny. Zmodernizowano także kuchnię szpitalną, pomieszczenia przeznaczone do mycia i dezynfekcji środków transportu, instalację wentylacji w budynku głównym szpitala oraz instalację wentylacji w pawilonie dla przewlekle chorych.

Sala porodowa – oddział ginekologiczny

- Realizacja programu dostosowawczego SP ZOZ w Parczewie zapewnia spełnienie wszelkich wymogów sanitarno - budowlanych w poszczególnych oddziałach szpitalnych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia. Spełnienie tych kryteriów gwarantuje naszym pacjentom pobyt w trakcie leczenia w odpowiednich warunkach, a także ustandaryzowane zaplecze diagnostyczno zabiegowe w postaci sal operacyjnych, porodowych i zabiegowych. Ma to duże znaczenia jeśli chodzi o wymagania sanitarno – epidemiologiczne, jak również komfort pobytu pacjentów. Po realizacji tego programu możemy stwierdzić, że szpital w Parczewie jest obiektem przygotowanym do obsługi pacjentów na współczesnym poziomie. Ale nie oznacza to zakończenia działań modernizacyjnych. Chcemy wyposażyć oddziały w nowoczesny sprzęt medyczny. Dlatego też w najbliższym czasie składamy wniosek o doposażenie i remont oddziału ratunkowego, a następnie, mam taką nadzieję, złożymy wniosek do tzw. Megaprojektu medycznego, który ma zostać uruchomiony po zatwierdzeniu mapy potrzeb zdrowotnych dla województwa lubelskiego - mówi Janusz Hordejuk dyrektor SPZOZ w Parczewie.

Całkowita końcowa wartość projektu to 5 326 587,69 zł brutto, w tym kwota dofinansowania ze środków Unii Europejskiej 3,9 mln zł brutto.

Tekst i foto: Ewelina Rudkowska

Sala chorych na oddziale geriatrycznym

Mikołajkowy turniej tenisa

W niedzielę 6 grudnia w hali sportowej Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w Parczewie spotkali się miłośnicy gry w tenisa ziemnego. W zorganizowanym po raz pierwszy Mikołajkowym Turnieju Tenisa Ziemnego o puchar Starosty Parczewskiego uczestniczyło 8 zawodników - parczewskich tenisistów i sportowców spoza powiatu. Organizatorem i zarazem sędzią podczas turnieju był Dariusz Saczuk nauczyciel wychowania fizycznego w ZSP w Parczewie.

Zawodnicy rywalizowali w dwóch grupach 4 - osobowych. Po zaciętej rywalizacji zwyciężył w turnieju i otrzymał puchar starosty parczewskiego Kamil Pawłowski z Międzyrzecza Podlaskiego, II miejsce zajął Rafał Osipiuk z Wisznic, III miejsce - Jerzy Wójciuk z Parczewa, a IV miejsce - Tomasz Sawczuk z Berezy.

Puchar Starosty oraz dyplomy uczestnictwa w turnieju wręczyli zawodnikom wicestarosta parczewski Adam Domański i Janusz Zieliński - przewodniczący Komisji Oświaty, Kultury, Kultury Fizycznej i Turystyki Rady Powiatu.

Zachęcamy miłośników tenisa do udziału w kolejnych turniejach.

Tekst E. Rudkowska, Fot. Dariusz Saczuk

Turniej piłkarski - Światowe Dni Młodzieży

Fajna zabawa, dobra piłka i dużo uśmiechu – tak pokrótce wyglądał Halowy Turniej Piłki Nożnej promujący Światowe Dni Młodzieży w rejonie parczewskim, rozegrany 22 listopada 2015 roku. Pierwsza runda odbyła się w dwóch halach: w Szkole Podstawowej nr 1, gdzie zagrały drużyny Policji, Przedsiębiorców oraz Kleryków z WSD w Siedlcach, oraz w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych, gdzie swoje mecze rozegrali Strażacy, Starostwo i Księża. Każdy z zespołów wspierali wierni kibice, którzy głośno komentowali to, co działo się na boisku. Z obu grup do dalszej gry przechodziły dwie drużyny. W małym finale, czyli meczu o 3. miejsce zagraли Klerycy i Księża. Zacięty mecz zakończył się wygraną 2:1 na korzyść siedleckich duszpasterzy. Strażacy i Przedsiębiorcy zawalczyli o zwycięstwo w całym turnieju, górą okazali się ci pierwsi, wygrywając świetny pojedynek 3:0. Najwięcej goli i tytuł króla strzelców zdobył grający z numerem 4 strażak Tomasz Kaczorowski, natomiast najlepszym bramkarzem wybrany został Dariusz Gontarz występujący w zespole Przedsiębiorców.

Po zakończonej rywalizacji przyszedł czas na aukcję, podczas której licytowane były różne przedmioty. Zebrane środki przeznaczone będą na organizację Światowych Dni Młodzieży w rejonie parczewskim.

- Turniej przebiegł bardzo sprawnie, dziękujemy wszystkim drużynom, wolontariuszom oraz dyrektorom obu szkół, a także wszystkim obecnym. Na trybunach panowała bardzo rodzinna atmosfera - powiedział ks. Marcin Prudaczuk - wicekoordynator rejonu parczewskiego.

- Organizując Halowy Turniej Piłki Nożnej, naszym zamiarem było rozreklamowanie jak tylko się da tego wielkiego dzieła jakim są Światowe Dni Młodzieży. Ta impreza spotkała się z bardzo pozytywnym odbiorem mieszkańców. Już mamy plany na kolejne wydarzenia - powiedział koordynator rejonowy ks. Arkadiusz Markowski.

Wyniki spotkań:

Szkoła Podstawowa nr 1
Policja – WSD Siedlce 0:4
WSD Siedlce – Przedsiębiorcy 3:4
Przedsiębiorcy – Policja 2:0
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych
Straż – Starostwo 13:2
Księża – Straż 2:3
Starostwo – Księża 1:11
Mecz o 3. miejsce
Księża – WSD Siedlce 2:1
Finał
Straż – Przedsiębiorcy 3:0

Inf. Paulina Radzikowska

Gmina Milanów

11 listopada w Milanowie

11 listopada w Milanowie uroczystości obchodzone 97 rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Rozpoczął je przemarsz pocztów sztandarowych, przedstawiciele instytucji gminnych, szkół oraz jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych do kościoła pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Milanowie. Tu proboszcz parafii ks. Marian Banasiak odprawił Mszę Św. w intencji Ojczyzny.

Po Mszy uczestnicy uroczystości przeszli pod pomnik Bohaterów Obrońców Ojczyzny, by złożyć tu kwiaty i zapalić znicze.

Na zakończenie obchodów odbyła się w sali GOK uroczysta akademія z częścią artystyczną.

Hołd bohaterom oddali uczniowie z Milanowa

Msza św za Ojczyznę w kościele parafialnym w Milanowie

Uczestnicy akademii

Orkiestra dęta OSP w Milanowie

Koncert patriotyczny w trakcie akademii

Wieniec przed pomnikiem Bohaterów Obrońców Ojczyzny złożyli przedstawiciele władz gminy

Wystąpienie wójty gminy Pawła Krępskiego

Bezpłatne badania USG

21 października przed budynkiem Gminnego Ośrodka Kultury zaparkował specyficzny pojazd – mobilny gabinet USG. Na bezpłatne badania USG zaproszono mieszkańców gminy ubezpieczonych w KRUS. Skorzystało z nich 39 osób.

Akcja badań prowadzona jest z inicjatywy Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Mobilny gabinet USG przed GOK w Milanowie

Andrzejkki w bibliotece

W piątkowy wieczór 27 listopada w Gminnej Bibliotece Publicznej w Milanowie liczna grupa dzieci miała okazję uczestniczyć w niezwykle ciekawej imprezie andrzejkowej.

Panie bibliotekarki Ewa Kozak i Agnieszka Piekarska najpierw zapoznały dzieci z tradycjami wróżb andrzejkowych oraz z osobą św. Andrzeja, którego jest symbolem wielowiekowej tradycji kulturowej w Polsce, zwłaszcza przez młodzież. A potem były zabawy z wróżbami – poznawanie imion swoich przyszłych partnerów, kim będą w przyszłości, kto pierwszy założy rodzinę.

Wspaniała andrzejkowa zabawa zakończyła się słodkim poczęstunkiem.

Ćwiczenia zgrzywające strażaków

Na terenie gminy Milanów odbyły się – zorganizowane przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Parczewie – ćwiczenia zgrzywające tych jednostek OSP z powiatu parczewskiego, które wchodzi w skład Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego.

Podczas ćwiczeń sprawdzono gotowość OSP do sprawnego przeprowadzenia akcji ratowniczo – gaśniczych. Strażacy testowali podczas ćwiczeń: sprzęt gaśniczy, medyczny i łączności jakim dysponują OSP. Przeprowadzono też ćwiczenia z użyciem piany gaśniczej oraz z użyciem przez strażaków aparatów tlenowych.

Gmina Siemień

Obchody Święta Niepodległości w Siemieniu rozpoczęły się uroczystą Mszą św. w miejscowym kościele pw. Przemienienia Pańskiego, odprawioną w intencji Ojczyzny

Przemarsz z kościoła do centrum gminy

Gotowy do odsłonięcia "Mur Pamięci"

Wystąpienie okolicznościowe wójta gminy Siemień Stanisław Dawidka

Wśród odsłaniających "Mur" był m.in. prezes Światowego Związku Żołnierzy AK Rejon Parczew Józef Sutryk

"Mur Pamięci" poświęcił proboszcz siemieński ks. Stanisław Pacak

Delegacja władz gminy z przewodniczącym Rady Gminy Januszem Wójcikiem

W części artystycznej wystąpiły uczennice miejscowego gimnazjum

Nadleśnictwo Parczew

Al. Kasztanowa 29, 21-230 Sosnowica, www.parczew.lasy.gov.pl; e-mail: parczew@lublin.lasy.gov.pl

Nadleśnictwo Parczew funkcjonuje od 1918 roku i jest samofinansującą się jednostką organizacyjną Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe podległą Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie. Pierwsze informacje o administracji leśnej na terenie Powiatu Parczewskiego pochodzą z roku 1815, kiedy wieś Makoszka stała się siedzibą administracji Lasów Rządowych – Podleśnictwa Parczew, należącego do Urzędu Leśnego w Chełmie.

Nadleśnictwo Parczew prowadzi wielofunkcyjną gospodarkę leśną na gruntach Skarbu Państwa o powierzchni ponad 17,4 tysiąca hektarów zlokalizowanych na terenie powiatów: Parczewskiego, Lubartowskiego, Łęczyńskiego i Włodawskiego. Dokumentem określającym zakres prowadzonych prac jest Plan Urządzenia Lasu (aktualnie na lata 2008-2017) który został zatwierdzony przez Ministra Środowiska.

Podstawowym źródłem przychodów jest sprzedaż surowca drzewnego, którego pozyskanie nie przekracza 60% rocznego przyrostu masy drzew, dlatego z każdym rokiem wzrasta zasobność drzewostanów i ich średni wiek. Obecnie średni wiek drzewostanów nadleśnictwa wynosi 61 lat (dla Polski - 63 lata) przy zasobności 237 m³/ha (dla Polski 251 m³/ha).

Środki finansowe uzyskane ze sprzedaży drewna w pełni pokrywają koszty administracyjne, obciążenia podatkowe jak również koszty związane z hodowlą i ochroną lasu, edukacją leśną, zagospodarowaniem turystycznym i działalnością inwestycyjną, szczególnie w zakresie budownictwa drogowego. Należy wiedzieć, że środki finansowe Nadleśnictwa w formie podatku leśnego zasilają budżet lokalnych samorządów w kwocie blisko pół miliona złotych rocznie (największymi beneficjentami są gminy: Sosnowica i Dębowa Kłoda, odpowiednio 156 i 143 tysiące złotych rocznie) a od 2014 roku również budżet państwa. Od 2016 roku nastąpi zwiększenie podatku leśnego z tytułu naliczenia 100% stawki za leśne grunty ochronne oraz wejdzie w życie podatek w wysokości 2% wartości przychodów skierowany do budżetu państwa.

Od roku 2010 Nadleśnictwo Parczew bardzo silnie się rozwija i inwestuje w rozwój infrastruktury edukacyjno-turystycznej, drogowej, buduje również obiekty kubaturowe. W latach 2010-2015 pozyskano z funduszy zewnętrznych dotacje w kwocie 1,6 mln złotych. Całość tych środków przeznaczono na realizację projektów:

- modernizacja i rozbudowa ścieżki przyrodniczej Jezioro Obradowskie jako element regulacji ruchu turystycznego na obszarze NATURA 2000 Lasy Parczewskie,
- ochrona przeciwpożarowa ekosystemów leśnych obszaru NATURA 2000 Lasy Parczewskie,
- regulacja ruchu turystycznego na obszarach chronionych Nadleśnictwa Parczew: budowa ścieżki przyrodniczej Bobrówka oraz rozbudowa infrastruktury turystycznej,
- wykonanie systemu monitoringu wizyjnego lasów z automatycznym systemem wykrywania dymu.

Ze środków własnych zmodernizowano Leśniczówki: Turno, Gościniec i Orzechów oraz budynek biura nadleśnictwa

w Sosnowicy. Warto wspomnieć, że Leśniczówka Gościniec otrzymała główne nagrody w konkursach: regionalnym „Złota Kielnia” oraz ogólnopolskim „Modernizacja Roku 2013”, a w Międzynarodowym Konkursie „Kryształowa Cegła” została wyróżniona. Nie były to pierwsze nagrody otrzymane za jakość modernizowanych obiektów leśnych gdyż już w 2010 roku Nadleśnictwo odebrało wyróżnienie za modernizację budynku biura w ogólnopolskim konkursie „Modernizacja Roku 2010”.

Bardzo ważnym elementem inwestycyjnym i remontowym w latach 2011-2015 były drogi leśne, których wyremontowano i zmodernizowano 95 km za łączną kwotę 14 mln zł.

Ważnym elementem działalności Nadleśnictwa Parczew jest prowadzenie zajęć edukacyjnych z zakresu gospodarki leśnej skierowanych do dzieci, młodzieży i osób dorosłych. Zajęcia te z reguły odbywają się na przygotowanych ścieżkach edukacyjnych ale również w szkołach. Z tej oferty w formie grup zorganizowanych w latach 2012-2015 skorzystało 3217 osób.

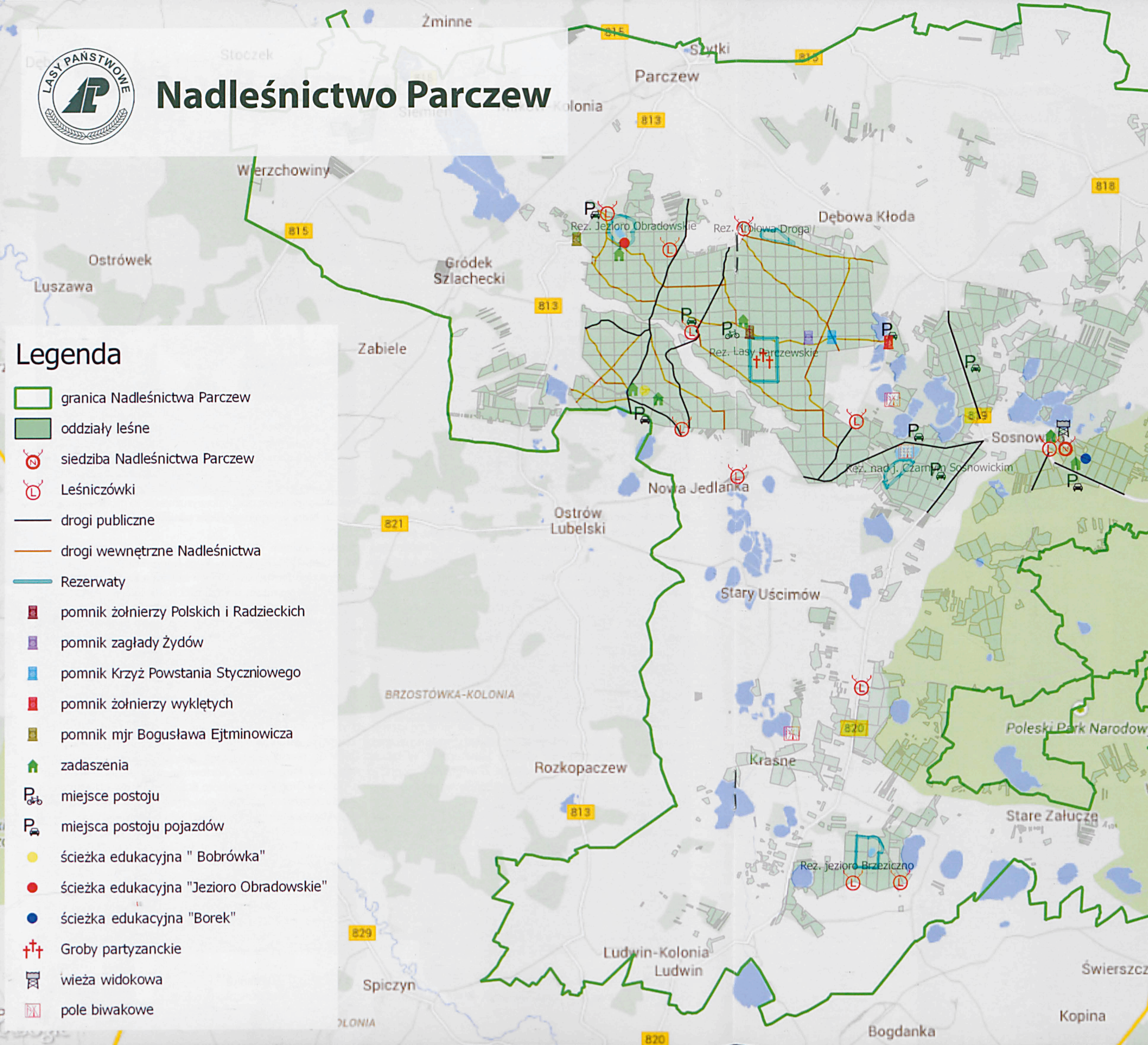
Głównym atutem lasów zarządzanych przez Nadleśnictwo Parczew są ich walory przyrodnicze i krajobrazowe. Nieprzebyte i zwarte kompleksy leśne, jeziora, stawy i trudno dostępne bagna są ostoją unikatowej przyrody co znalazło swoje odbicie w pięciu rezerwach przyrody („Jezioro Obradowskie”, „Lasy Parczewskie”, „Torfowisko przy Jeziorze Czarnym”, „Królowa Droga” oraz „Jezioro Brzeziczno”), dwudziestu pięciu strefach ochronnych stworzonych dla bielika, puchacza, orlika krzykliwego, bociana czarnego i żółwia błotnego oraz jedenastu obszarach Natura 2000, z których jeden został utworzony w celu ochrony wilka. Ponadto obszar Nadleśnictwa Parczew jest objęty Poleskim Obszarem Chronionego Krajobrazu i wchodzi w skład Parków Krajobrazowych: Pojezierze Łęczyńskie oraz Poleski Park Krajobrazowy.

Decydując się na wypoczynek w lesie pamiętajmy, że jesteśmy tam tylko gośćmi i uszanujmy jego mieszkańców, jak również infrastrukturę edukacyjno-turystyczną wybudowaną przez Nadleśnictwo Parczew.

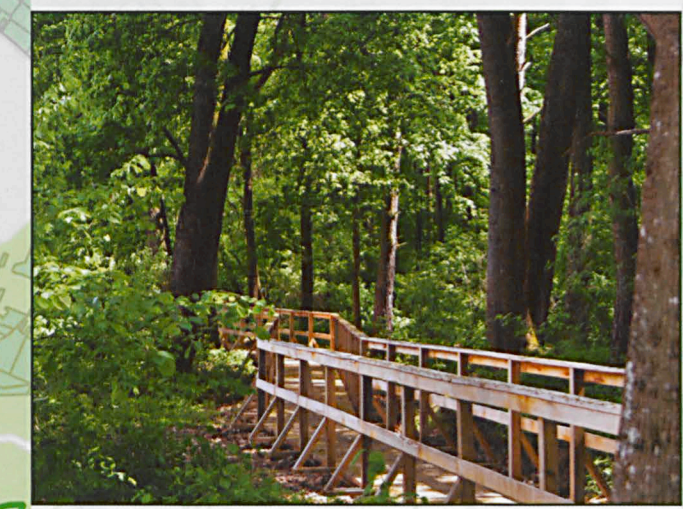
dr inż. Mirosław Potapiuk
Nadleśniczy, Nadleśnictwa Parczew

Nadleśnictwo Parczew

Siedziba Nadleśnictwa Parczew

Ścieżka przyrodnicza Bobrówka

Odtworzony krzyż na początku nieistniejącej wsi Stawek

Legenda

- granica Nadleśnictwa Parczew
- oddziały leśne
- siedziba Nadleśnictwa Parczew
- Leśniczówki
- drogi publiczne
- drogi wewnętrzne Nadleśnictwa
- Rezerwaty
- pomnik żołnierzy Polskich i Radzieckich
- pomnik zagłady Żydów
- pomnik Krzyż Powstania Styczniowego
- pomnik żołnierzy wyklętych
- pomnik mjr Bogusława Ejtminowicza
- zadaszenia
- miejsce postoj
- miejsca postoju pojazdów
- ścieżka edukacyjna "Bobrówka"
- ścieżka edukacyjna "Jezioro Obradowskie"
- ścieżka edukacyjna "Borek"
- Groby partyzanckie
- wieża widokowa
- pole biwakowe

Stary Brus

*Scieżka Jezioro
Obradowskie*

Pozyskanie drewna

*Ścieżka przyrodnicza
Bobrówka 2*

*Wszystkie fotografie
- Mirosław Potapiuk*

Zajęcia z edukacji leśnej

*Kancelaria Leśnictwa
Gościniec*

Śródleśne rozlewisko

Mur pamięci odsłonięto w Siemieniu

Tegoroczne obchody Święta Niepodległości w Siemieniu miały szczególnie podniosły charakter, odbiegający od dotychczasowych standardowych uroczystości.

Taki charakter nadał im fakt odsłonięcia "Mur Pamięci" w centrum miejscowości – miejsca, które odtąd będzie przypominać mieszkańcom gminy, a zwłaszcza młodym pokoleniom, bohaterską historię ich przodków walczących w minionych wiekach o niepodległość Ojczyzny i o zachowanie wiary ojców.

Z inicjatywą budowy "Mur" wystąpił wójt gminy Siemień Stanisław Dawidek.

Nie mieliśmy w gminie dotąd – mówi – miejsca, w którym mogłyby odbywać się patriotyczne obchody świąt państwowych 3 Maja, 15 sierpnia, 11 Listopada, a także ważnych rocznic, np. 1 Września. Nie mieliśmy miejsca, gdzie możnaby zapalić znicze, położyć wieńce w dowód pamięci o tych, którzy walczyli za Polskę na wszystkich frontach I i II wojny światowej, o unitach którzy cierpieli za wiarę katolicką. Nie ukrywam, że niewielka odległość dzieląca "Mur" od szkoły, sprzyjać będzie edukacji historycznej uczniów naszej podstawówki i gimnazjum, że w oparciu o tablice zainstalowane na "Murze" nauczyciele będą mogli prowadzić żywe lekcje historii. Tablice na murze odegrają więc istotną rolę w kształtowaniu świadomości patriotycznej mieszkańców naszej małej Ojczyzny.

Obchody rozpoczęła Msza św. odprawiona przez proboszcza miejscowej parafii pw. Przemienienia Pańskiego ks. Stanisława Pacaka. Płomienne, patriotyczne kazanie kapłana wywarło wielkie wrażenie na licznych wiernych uczestniczących w nabożeństwie z asystą sztandarów Urzędu Gminy, OSP, miejscowego gimnazjum. Po mszy ruszył z kościoła pochód do centrum Siemienia, gdzie na skwerku przy skrzyżowaniu ulic Tadeusza Kościuszki i Władysława Jagiełły stanął "Mur Pamięci". Po okolicznościowym wystąpieniu wójta Stanisława Dawidka odsłonięto tablice umieszczone na murze. Jako pierwszy szarfę przeciął por. Józef Sutryk, prezes Rejonu Parczewskiego Światowego Związku Żołnierzy AK. Następnie proboszcz ks. Stanisław Pacak poświęcił "Mur". Okolicznościowe wystąpienia wygłosili: Dariusz Palusiński z Fundacji Niepodległości z Lublina, Józef Kaczor - reprezentant Środowiska Rodzin Żołnierzy 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK, Stanisław Jadczak - historyk, redaktor naczelny "Ziemi Parczewskiej", por. Józef Sutryk. Uroczystość uzupełniła też część artystyczna w wykonaniu uczniów Gimnazjum Publicznego. Na zakończenie wieniec od władz gminy złożyli pod "Murem Pamięci" przewodniczący Rady Gminy Janusz i Wójcik i wójt gminy Stanisław Dawidek.

Fot. Stanisław Jadczak, Andrzej Wojtal

Na Murze Pamięci umieszczono trzy tablice

JP II w oczach dzieci

Sejm RP ustanowił rok 2015 Rokiem Jana Pawła II. W związku z tym Joanna Dziwulska kierująca Filią Biblioteczną w Działyniu (gm. Siemień) wspólnie z Kazimierą Sokół - nauczycielką ze Szkoły Podstawowej im. H.Sienkiewicza w Juliopolu, ogłosiły i przeprowadziły szkolny konkurs plastyczny - "Święty Jan Paweł II - w oczach dzieci". Konkurs adresowany był do uczniów z kl. IV-VI. Jego uczestnicy musieli wykonać portret Ojca Świętego, dowolną techniką. Wśród uczniów klas IV zwyciężył Mateusz Kawecki, 2 miejsce zajęła Amelia Kalinowska, wyróżniono też prace Piotra Cymermana, Natalii Cybul i Anny Gliniewicz. W kategorii klas V - I miejsce zajęła Gabriela Skrzyszewska, a w kategorii klas VI - zwyciężyła Klaudia Sobieszek, wyróżnienie otrzymała Katarzyna Musik. Laureaci otrzymali dyplomy oraz atrakcyjne nagrody rzeczowe.

Oprac. J. Dziwulska

Najlepszy rok w ostatnich 9 latach

Rozmowa z burmistrzem Parczewa Pawłem Kędrackim

- Kończy się 2015 rok. Jaki był to czas dla Parczewa, dla burmistrza miasta?

- Z perspektywy 9 lat mojej pracy na stanowisku burmistrza Parczewa mijający rok był najlepszym w tym okresie. Wykorzystaliśmy maksymalnie możliwości jakie dawało nam pozyskanie środków unijnych, budżetowych oraz zewnętrznych. Z myślą o poprawie warunków życia mieszkańców miasta i gminy wydaliśmy na inwestycje ok. 10 mln zł. W poprzednich latach koncentrowaliśmy się na inwestycjach drogowych oraz sportowych, by wspomnieć tu budowę krytej pływalni, rozpoczęliśmy rewitalizację centrum miasta. W tym roku zakończyliśmy budowę sieci kanalizacyjnej w gminie. W granicach aglomeracji miejskiej Parczewa prawie 100 proc. gospodarstw domowych posiada możliwość podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej. Wielkim zainteresowaniem mieszkańców cieszył się projekt "Czysta energia w dolinie Piwonii i Zielawy", w ramach którego zakupiono i zainstalowano 429 zestawów solarnych do podgrzewania ciepłej wody użytkowej. Kosztowało to blisko 4,5 mln zł, ale otrzymaliśmy dofinansowanie z Unii Europejskiej w wysokości ok. 3 mln zł.

Wykonaliśmy budowę 10 km sieci kanalizacji w Laskach za ok. 2,4 mln. zł, w tym 1 mln pochodził dofinansowania.

W ramach inwestycji drogowych przebudowana została m.in. ul. Polna, na odcinku od ronda przy Al. Jana Pawła II do ul. Kolejowej, kosztem ponad 1,3 mln zł, w tym ok. 620 tys. zł środków zewnętrznych. Razem z Powiatem Parczewskim zmodernizowaliśmy odcinek Al. Jana Pawła II w Parczewie, przeznaczając na ten cel 0,5 mln. Kosztem 0,3 mln zł zbudowany został chodnik w Jasionce, w ciągu drogi powiatowej. Od powiatu przejęliśmy ulice Tartaczną i Składnicową. Planujemy przebudowę tych dróg z wykonaniem kanalizacji deszczowej.

Kontynuowaliśmy w bieżącym roku rewitalizację zdegradowanych obszarów miejskich kosztem 1,5 mln zł.

Na ten cel pozyskaliśmy środki z RPO WL. W ramach tego projektu zrewitalizowaliśmy m.in. stare osiedle spółdzielcze, otwierając je dla młodych ludzi, poprzez budowę parkingów, placów zabaw, zielenców, oświetlenie uliczne. Wyremontowaliśmy także Parczewski Dom Kultury kosztem 0,4 mln zł. O tym, że wykorzystujemy szansę na pozyskiwanie środków bardzo dobrze, świadczy pozycja Gminy Parczew rankingu ogólnopolskiego czasopisma "Wspólnota Samorządowa", w którym zajęliśmy 20 miejsce w kraju za wykorzystanie środków unijnych.

- To powód do satysfakcji, ale byłby on większy, gdyby w efekcie napływu środków unijnych zwiększyła się też liczba miejsc pracy. W mieście słychać wielkie wołanie o inwestycje, które pozwoliłyby zmniejszyć bezrobocie. Czy jest jakaś szansa?

- Proszę mi wierzyć czynimy wiele, by ściągnąć do Parczewa nowych inwestorów. Przygotowaliśmy dla nich tereny inwestycyjne, Rada Miejska podjęła decyzję o ulgach dla potencjalnych inwestorów, nie tylko zewnętrznych. Promowaliśmy Parczew na arenie krajowej, wykonując m.in. spot reklamujący miasto w TV. Uczestniczyliśmy w międzynarodowych targach w Opolu. Zainteresowanie miastem jest duże, ale potencjalnych inwestorów zniechęca nasze położenie komunikacyjne. Parczew, niestety nie leży przy drodze krajowej, więc inwestorzy rezygnują ze względu na kłopoty transportowe. Niewątpliwie szansą będzie planowana przebudowa drogi wojewódzkiej nr 815 Lubartów - Parczew oraz, rozpoczynająca się wkrótce, modernizacja linii kolejowej z Parczewa do Łukowa, inwestycji związanej z generalną przebudową linii z Warszawy do Lublina. Na czas remontu linii do Warszawy pociągi towarowe i osobowe pojadą z Lublina do stolicy przez Parczew - Łuków. Po modernizacji linii z Parczewa do Łukowa pociągi pasażerskie pojadą z szybkością 120 km/h. W Parczewie pojawi się dyżurny ruchu, będzie stąd obsługiwał także stację kolejową w Radzynie Podl.

Efekt rewaloryzacji starego osiedla spółdzielczego

Miasto Parczew

Przywrócono zostanie ruch pociągów towarowych na trasie Lublin – Parczew – Łuków, co może być zachętą do inwestowania w Parczewie.

- Póki co pozostaje jednak liczyć tylko na aktywność parczewskich przedsiębiorców?

- Jesteśmy bardzo wdzięczni naszym przedsiębiorcom za systematyczne zwiększanie liczby zatrudnionych. Współpracujemy z nimi, organizujemy spotkania, staramy się spełniać ich postulaty. Gmina zorganizowała konferencję z udziałem przedsiębiorców parczewskich oraz z Litwy, Ukrainy i Słowenii. Jesteśmy dumni z tego, że mamy w Parczewie tak dobrą firmę jak "Elpar", firmę zbudowaną przez mieszkańca miasta p. Władysława Szczygielskiego od zera, a teraz plasującą się w ścisłej czołówce producentów regionu. Znaczącymi dla rozwoju regionu i jego mieszkańców są: Huta Szkła w Parczewie, parczewski szpital, czy też firma Ogrodnictwo pana Sidora, firma Sobianek oraz szereg innych małych i średniej wielkości firm. Niestety dostrzegamy również problemem ubóstwa ludzi. Wskazuje to liczba podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, ale też poziom dochodów z podatku dochodowego od osób fizycznych, zasilających budżet miasta. Mam głęboką nadzieję, że w miarę upływu czasu płace będą jednak rosły.

- Z Parczewa wyjeżdża sporo młodych ludzi za pracą, ale też z demografią nie jest źle, o czym świadczy liczba uczniów w szkołach....

- Tak, jesteśmy jedną z nielicznych gmin w województwie, w których nie spada, wręcz przeciwnie – rośnie liczba uczniów. Mamy obecnie 475 uczniów w gimnazjum, 979 uczniów w dwóch szkołach podstawowych, a w przedszkolach 473 dzieciaków poniżej klasy "0" i powyżej klasy "0". 177 uczniów dojeżdża spoza gminy. Taka sytuacja w szkołach oznacza też stabilność pracy dla nauczycieli – mamy ich 174, w tym roku przybyło 1 i 1/2 etatu nauczycielskiego w mieście. Uważam, że bardzo dobrze wywiązujemy się z obowiązków nałożonych na gminę. Nasze placówki oświatowe świetnie radzą sobie w zmieniającej się rzeczywistości - są przyjazne, bezpieczne dla swoich uczniów, stwarzają im warunki i możliwości rozwoju. Wyposażamy placówki w coraz lepszy sprzęt dla uczniów i nauczycieli, budujemy place zabaw. Nastąpiła swoista specjalizacja naszych szkół w jakości. Np. gimnazjum słynie z działalności kulturalnej, organizowane są tam cyklicznie wystawy, spotkania z wybitnymi aktorami, wyjazdy do teatru w Warszawie.

SP nr 1 postawiła na sport – gry drużynowe. SP nr 2 – na pływanie, co nie dziwi, bo szkoła sąsiaduje z pływalnią. Każda szkoła stwarza młodzieży podwaliny do rozwoju swoich zainteresowań, np. w działalności artystycznej. W efekcie jesteśmy bodaj najbardziej rozśpiewana gminą w województwie.

Wzrosła jakość edukacji, organizujemy dodatkowe bezpłatne zajęcia z jęz. angielskiego i pływania. Bardzo dobrą motywacją do nauki są stypendia burmistrza. Poprzeczka ustawiona jest wysoko – za wysokie wyniki w nauce i zachowaniu.

W szkole podstawowej otrzymują je uczniowie mający średnią z ocen powyżej 5,5, w gimnazjum – 5,3. Przyznajemy też stypendia za wybitne osiągnięcia w dziedzinie artystycznej i za osiągnięcia w dziedzinie sportowej.

Szkoły są chlubą miasta, za co chciałbym ogromnie podziękować dyrekcjom szkół i nauczycielom.

- Wspomniał pan o "rozśpiewanym Parczewie". To także efekt działalności pracowników Parczewskiego Domu Kultury, placówki wielce zasłużonej dla miasta...

- Kultura jest silną stroną Parczewa. PDK organizuje wiele imprez dla mieszkańców, z których najbardziej rozpoznawalną są "Dni Parczewa" - w tym roku ich gwiazdą był zespół "Piersi". Zorganizowaliśmy tradycyjny "Jarmark Jagielloński" – święto tradycji i kultury z kiermaszem sztuki i rzemiosła ludowego. Po raz 20-ty odwiedziły w bieżącym roku Parczew kapele podwórkowe, uczestniczące w jubileuszowym ogólnopolskim zlocie kapel. Ze środków europejskich PDK realizował projekty skierowane na edukację. PDK gromadzi też rzesze dzieci i młodzieży, którzy mogą tu rozwijać swoje zainteresowanie artystyczne. Cieszy, że nasze dzieci osiągają tak wiele sukcesów, zwłaszcza w konkursach piosenkarskich. Wyrosło kolejne pokolenie znakomitych piosenkarek, recytatorów, tancerzy.

- Na koniec naszej rozmowy chciałbym prosić o przedstawienie planów na 2016 rok.

- Będzie to rok skromniejszy w inwestycjach, traktujemy go bowiem jako przygotowanie do nowego okresu w wykorzystaniu środków unijnych. A najważniejszą inwestycją w tym okresie będzie modernizacja oczyszczalni ścieków. Jesteśmy już na etapie składania wniosku do programu "Infrastruktura i środowisko". Projekt "Kompleksowe rozwiązanie gospodarki ściekowej na terenie aglomeracji Parczew" przewiduje modernizację miejskiej oczyszczalni ścieków kosztem 20 mln zł. Będziemy kontynuować rewitalizację miasta, ale teraz położymy nacisk na rewitalizację społeczną, m.in. na wsparcie seniorów. Chcielibyśmy zmodernizować zalew i park miejski. Kontynuowane będą prace w centrum miasta – okolice Pl. Wolności, być może okolice stacji kolejowej. Analizujemy możliwość kontynuacji programu czystej energii, teraz poprzez montaż fotoowoltaiki na budynkach indywidualnych. Podejmiemy starania, by podmiot zewnętrzny zbudował na terenie gminy powstała farmę fotowoltaiczną.

- Czego pan życzy mieszkańcom gminy w nadchodzącym roku?

- Przede wszystkim zdrowia, spełnienia marzeń, szczególnie tych najodważniejszych, także optymizmu, przekonania, że Parczew jest dobrym miejscem do życia i realizacji swoich pasji.

Rozm. - Stanisław Jadczak

W dziesiątą rocznicę śmierci Apolinarego Nosalskiego...

...która niepostrzeżenie minęła w kwietniu tego roku, warto przypomnieć sylwetkę jednej z najbardziej znanych postaci naszego lokalnego życia kulturalnego.

Poeta o duszy dziecka

Choć oficjalnie debiutował w 1968 r. (wierszem "W lesie" zamieszczonym w dodatku do „Sztandaru Ludu”), już jako dojrzały człowiek, to przygodę z pisaniem zaczął dużo wcześniej – od redagowania gazetki „Sztubacka Dola” w miłanowskim liceum. A może zaczęło się to jeszcze wcześniej? - *Przyczyny (pisania) leżą w dzieciństwie. Mój ojciec był samoukiem, a do szkoły chodził zaledwie kilka miesięcy, składał na „okoliczność” wierszyki. Dużo też zawdzięczał mojemu okupacyjnemu nauczycielowi, który prowadził tajne komplety – Janowi Filipowiczowi – mówił.*

W momencie debiutu Nosalski był nauczycielem języka polskiego (uczyć zaczął zaraz po maturze, później skończył studium nauczycielskie) i dyrektorem w szkole podstawowej w Miłkowie, w której spędził większość zawodowego życia, aż do przejścia na emeryturę. Jego utwory dla dzieci zaczęły się pojawiać sukcesywnie na łamach różnych czasopism, m.in. „Świerszczyka”, „Płomyczka”, „Głosu Nauczycielskiego”, „Kameny”, „Słowa Podlasia”, także w ówczesnych pismach czechosłowackich. Były one nagradzane w licznych konkursach. Po jakiś czasie zaczęły się ukazywać jako książeczki – pierwsza („Fiacik”) w 1987 r., ostatnia („Kalendarzowe historie”) na rok przed śmiercią Nosalskiego. Pomysłowe i zabawne wierszyki to zasługa – podkreślali recenzenci – nie tylko talentu poetyckiego, ale i pedagogicznego doświadczenia, wrażliwości na duszę dziecka. Ze względu na te walory znalazły się one w podręcznikach do nauki języka polskiego.

Ocalić od zapomnienia

W 1977 r. Nosalski ukończył studium metodyczno-przedmiotowe języka polskiego, w tym samym roku ukazały się „Opowieści znad Piwonii”. - *Na początku byłem poetą „świerszczykowym” – mówił w wywiadzie dla „Sztandaru Ludu”:- Na podstawie opowieści ojca napisałem opowiadanie „Jabłoń”, wyjaśniając m.in. etymologię nazwy tej wsi. Wydrukowano to w „Płomyczku”. Koledzy nauczyciele zaczęli mnie zapraszać na spotkania z młodzieżą, a starsi ludzie chętnie opowiadać przekazane im przez ojców legendy regionalne. Pomyślałem, że trzeba to ocalić od zapomnienia. I tak powstały opowieści o stawie siemieńskim, o Buradowie, Gęsi, Mogiłkach, Konotopie, Tyśmienicy. Gdzie indziej wspomina: - Często w trakcie spotkań z dziećmi w szkole pytałem: „Kto zna jakąś legendę związaną z regionem?”. Gdy któreś z dzieci odpowiedziało: „Moja babcia”, od razu proponowałem: prowadź mnie do niej. Powód tego wysiłku? - Chciałem wzbudzić dumę w mieszkańcach ziemi parczewskiej, nauczyć ich umiejętności patrzenia na rodzinną ziemię, na jej przeszłość i tradycje. Rozwinięciem tematu były „Opowieści*

o Rynku parczewskim”, które wyszły drukiem w 1986 r. i „Opowieści znad Konotopy” (2002 r.).

Uczyć i wychowywać

W 1978 r. ukazała się powieść społeczno-obyczajowa dla młodzieży „Prawdę w oczy”, rozgrywająca się w środowisku szkolnym, wśród ówczesnych ośmioklasistów. Natomiast pasja historyczna zaowocowała powieściami „Przyjazd króla jegomości” (1980 r.) i „Słońce nad basztą” (1984 r.). Notabene ta pierwsza została wyróżniona nagrodą im. B. Prusa. Obie tworzą dylogię fikcyjnych przygód Jaśka z Parczewa na tle ważnych dla Polski wydarzeń (takich jak sejm w Parczewie w 1564 r. czy zawarcie unii polsko-litewskiej w 1569 r. w Lublinie) i z udziałem postaci autentycznych (król Zygmunt August, Jan Kochanowski).

Perypetie bohaterów są ukazane na szerokim tle historycznym (...) Żywa akcja obfitująca w gamę momentów wychowawczych, pozwala stwierdzić, że w powieściach Nosalskiego współgrają ze sobą dwie podstawowe funkcje: estetyczno-poznawcza i estetyczno-wychowawcza – pisze Longin Jan Okoń. Przekonania, które Nosalski włożył w słowa i czyny Jaśka (pochwała dobra, szlachetności, uczciwości), wyrażał też wprost: - Dobra literatura to moim zdaniem taka, która nie tylko bawi, służy jako rozrywka, przysparza czytelnikowi doznań i wzruszeń estetycznych, ale jednocześnie uczy i wychowuje.

W marcu 1984 r. pisarz został przyjęty do Związku Literatów Polskich (należał też m. in. do klubów literackich w Lublinie i w Białej Podlaskiej). W 1985 r. przeszedł na emeryturę, ale

nie skończył z działalnością literacką. Wciąż publikował utwory dla dzieci, a w 1988 r. ukazały się szkice historyczne Z dziejów Parczewa. Było to pierwsza, popularnonaukowa publikacja dotycząca historii naszego miasta od jego początków.

Droga powrotna

W kolejnej powieści "Droga" powrócił do początków pracy nauczycielskiej. W 1988 r. została ona nagrodzona w konkursie lubelskiego oddziału Związku Literatów Polskich, drukiem ukazała się w 1997 r. Główny bohater to alter ego autora – młody, niedoświadczony pedagog, który musi uczyć w trudnych, powojennych, zideologizowanych czasach. - *Szuka, gdzie jest ta prawda dla młodego pokolenia. Zwłaszcza, że był świadkiem rozlicznych tragedii osobistych, m.in. „Sęka”, byłego żołnierza 27 Wołyńskiej Dywizji AK, przedwojennego nauczyciela, który rozbrojony w Skrobowie poszedł do lasu. Albo „kułaka”, drobnego rolnika, który rozkułaczany spalił się żywcem w swoim wiatraku, gdy brygada ZMP przyjechała młócić jego zboże. Z drugiej strony – przecież szło nowe i ja o tym piszę, o walce z analfabetyzmem – sam go zwalczałem, o awansie cywilizacyjnym wsi.*

W 1990 r. doszła nowa funkcja – redaktora gminnego miesięcznika „Życie Parczewa”. W 2002 r. Nosalski dołączył także do redakcji „Ziemi Parczewskiej”. Oprócz tego pisał teksty m.in. dla parczewskiej kapeli „Taaaka Paka”.

Zmarł po krótkiej chorobie 14 kwietnia 2005 r., w wieku 75 lat. Został pochowany na parczewskim cmentarzu. Dwa miesiące po jego śmierci ukazała się książka "Znad Piwonii" i Konotopy (z opowieściami publikowanymi w większości już wcześniej), którą zdążył jeszcze przygotować do druku.

Pamięć

Za życia był wielokrotnie nagradzany za twórczość i aktywność społeczną (wystarczy przypomnieć chociażby zaangażowanie w budowę szkoły w Miłkowie). Po jego śmierci Powiatowy Konkurs Literacki „Myśli w słowa zamknięte” odbywający się w Milanowie został przekształcony w konkurs regionalny jego imienia. W 2008 roku został patronem jednej z parczewskich ulic. Pięć lat po śmierci, w 81 rocznicę urodzin, przyjęła jego imię szkoła podstawowa w Miłkowie.

W 2013 r. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Parczewie zaprezentowała poświęconą mu wystawę "Nasz Regionalista". A parczewska Powiatowa Biblioteka Publiczna – wystawę Literaci ziemi parczewskiej, której Nosalski był jednym z bohaterów. Również w 2013 r. ukazała się monografia "Apolinary Nosalski. Życie i twórczość", przygotowana przez gminną bibliotekę w Siemieniu. Natomiast pokłosiem wystawy o parczewskich literatach była antologia ich twórczości "Literacka Kraina" (także dzieło biblioteki powiatowej, wydane w tym roku), w której zamieszczone zostały mniej znane, w większości filozoficzno-religijne wiersze Nosalskiego. Równocześnie biblioteka powiatowa przygotowała wznowienie "Opowieści znad Piwonii i Konotopy". Tylko szkoła w Miłkowie w 2014 r. została zamknięta... MG

Parczewska „Literacka Kraina” w publikacji książkowej

Sukcesem wydawniczym PBP-CK roku była „Literacka Kraina” - pierwsza w historii powiatu antologia twórczości 20 mieszkańców Ziemi Parczewskiej: Heleny Abramczuk, Piotra Antoniuka, Aliny Barbary Błaszczuk, Andrzeja Chodackiego, Stefani Czuryło, Wiktora Gadomskiego, Pauliny Gierhard, Teresy Gładun, Roberta Adama Kisiela, Mariana Kliszczewskiego, Łukasza Kopisia, Marcina Kowalczyka, Heleny Maczewskiej, Apolinarego Nosalskiego, Lechosława Płowasia, Heleny Potapczuk, Bogumiły Sarnowskiej, Rocha Sęczawy, Krystyny Szkuat i Tadeusza Zaorskiego.

Dyr. PBP - CK Bogumiła Sarnowska i Kamila Sternik prezentują antologię

Wyborem tekstów, opracowaniem i napisaniem słowa wstępnego zajęła się Marta Goździk. Ilustracje wykonała Maria Nastaj. Promocji antologii towarzyszyły dwie wystawy: „Nasz Regionalista” - poświęcona Apolinaremu Nosalskiemu (prezentował ją Marian Kowalski z M-GBP w Parczewie) oraz „Literaci Ziemi Parczewskiej” - przedstawiła ją autorka Marta Goździk. Obecni na promocji autorzy tekstów zamieszczonych w antologii, a także rodziny i przyjaciele nieżyjących już twórców, prezentowali swoje utwory, oraz utwory tych, którzy już odeszli.

Na koniec promocji antologii Maria Pieszakowska i Oliwia Deleżuch, reprezentujące GBP w Sosnowicy, recytowały wiersze Krystyny Kraheleskiej.

Oprac. J. Kozłowski

Redaktor tomu Marta Goździk

Sukces Jadwigi Ogłodzińskiej w Dęblinie

Jadwiga Ogłodzińska i „Taaka Paka” na scenie w Dęblinie

14 listopada br. odbył się w Dęblinie finał „XVI Jesiennego Przeglądu Twórczości Artystycznej Seniorów” z województwa lubelskiego - laureatów wcześniejszych eliminacji międzypowiatowych w Lublinie, Zamościu, Chełmie i Dęblinie. Wystąpili muzycy, kapele, wokaliści, duety, zespoły wokalne, chóry, recytatorzy, formacje kabaretowe i teatralne, dając łącznie 35 prezentacji. Z powiatu parczewskiego w finale wystąpiła Jadwiga Ogłodzińska, której towarzyszyła Parczewska Kapela Podwórkowa „Taaka Paka”. Pani Jadwiga własną *Piosenką okolicznościową* podbiła serca jury i publiczności, a w efekcie wyśpiewała nagrodę specjalną. Druga reprezentantka powiatu - Helena Abramczuk, poetka z Przywłoki - otrzymała wyróżnienie za wspaniałą prezentację własnych wierszy. Jadwiga Ogłodzińska reprezentowała PBP-CK w Parczewie, a Helena Abramczuk - Sekcję Emerytów i Rencistów ZNP O/Parczew.

Pod poetyckim zawołaniem Rocha Sęczawy

27 listopada 2015 roku w Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Parczewie odbył się finał II Ogólnopolskiego Konkursu Literackiego „Pod poetyckim zawołaniem Rocha Sęczawy” - uznanego parczewskiego poety rodem z Hrubieszowa. Pomysłodawcą i inicjatorem konkursu był Marcin Daniel Kowalczyk – poeta, kompozytor, bard, a organizatorem Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Parczewie. W tegorocznej edycji konkursu wzięło udział 151 twórców z całej Polski i zagranicy, którzy nadesłali 84 zestawów poezji zawierających 223 wiersze oraz 67 opowiadań. Jury pod przewodnictwem Marcina Daniela Kowalczyka wyróżniło:

- w kategorii proza I miejsce przyznano Krzysztofowi Martwickiemu, II miejsce Beacie Bujak, III miejsce – Grzegorzowi Woźniakowi,
- w kategorii poezja zwyciężył Miłosz Anabell, II miejsce zajęła Iwona Świerkula, a III miejsce – Anna Pliszewska.

Nagrody, dyplomy i upominki laureatom konkursu wręczyli: burmistrz Parczewa Paweł Kędracki; radny Łukasz Gołąb, dyrektor M-GBP Teresa Bonik oraz członkowie komisji konkursowej. W okolicznościowych wystąpieniach nawiązywano do szlachetnej i potrzebnej idei konkursu, przypominając osobę patrona konkursu Rocha Sęczawę oraz jego bogaty dorobek literacki i kulturalny. Spotkanie uświetnił recital lidera formacji muzycznej „Des Cartes” Marcina Daniela Kowalczyka.

Komputery dla biblioteki w Sosnowicy

Gminna Biblioteka Publiczna im. Krystyny Krahełskiej w Sosnowicy znalazła się wśród 135 beneficjentów z kraju i 26 wnioskodawców z województwa lubelskiego, którzy uzyskali dofinansowanie z programu Instytutu Książki „Kraszewski. Komputery dla bibliotek 2015” (łącznie złożono 880 wniosków). GBP z Sosnowicy jest jedyną biblioteką w pow. parczewskim, której wniosek został uwzględniony.

Celem programu jest podniesienie standardu bibliotek poprzez wyposażenie ich w nowoczesny sprzęt komputerowy, umożliwiając użytkownikom biblioteki korzystanie z zasobów cyfrowych, a bibliotekarzom katalogowanie zbiorów bibliotecznych i udostępnianie ich online.

Biblioteka otrzymała z Instytutu Książki w Warszawie kwotę 10.777 zł. tj. 85 proc. wartości zadania, wkład własny biblioteki to kwota 1.952 zł (15 proc. wartości zadania). Za te pieniądze zakupiono 2 komputery stacjonarne z monitorami i 1 laptop, oprogramowanie do nich, urządzenie wielofunkcyjne, czytnik kodów kreskowych.

Z nowego sprzętu korzystają już czytelnicy

Zrodzony dla słowa

Rok 2015 w Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Parczewie był „Rokiem Apolinarego Nosalskiego”, wybitnego i cenionego literata regionalnego, urodzonego przed 85 laty, zmarłego 10 lat temu. Dokładnie przed 47 laty Apolinary Nosalski zadebiutował na niwie poetyckiej, przed 31 laty został przyjęty do Związku Literatów Polskich.

Twórczość poetycką i prozatorską Apolinarego Nosalskiego promowano w: Światowym Dniu Poezji „Wystarczy tylko chwila”, w Światowym Dniu Książki „Być pisarzem”, podczas Obchodów Tygodnia Bibliotek, Majówki z Książką oraz tematycznych spotkań czytelniczych w ramach: Na parczewskim rynku, „Przeszłość słowem zapisana”, „Wędrowki ze słowem”. Szczególny wymiar miały w tym roku Zaduszki Literackie „Nie muszą wracać do korzeni” jako wspomnienie Apolinarego Nosalskiego w oparciu o archiwalne zapiski, wywiady oraz niepublikowane i dawno niesłyszane utwory literata.

Życiu i twórczości Apolinarego Nosalskiego poświęcono również wykłady i prelekcje: „Teraźniejszość wyrasta z przeszłości” Wielowątkowość życia i twórczości Apolinarego Nosalskiego” oraz „W drodze... Biograficzno-literacki obraz Apolinarego Nosalskiego”.

Uroczystą oprawę zapewniła Kompania Honorowa WP

17 września na parczewskim cmentarzu

odsłonięto odrestaurowany pomnik upamiętniający mieszkańców Ziemi Parczewskiej, poległych i zamordowanych w czasie II wojny oraz w okresie powojennym. Inicjatorami odnowy pomnika byli nauczyciele Liceum Ogólnokształcącego im Mikołaja Kopernika Barbara Nowicka i Krzysztof Wroński oraz uczniowie LO. Przez 3 lata, w dniach 1 i 2 listopada, na parczewskim cmentarzu uczniowie i nauczyciele LO kwestowali na rzecz odnowy pomnika. W tych działaniach młodzież wspierali członkowie Społecznego Komitetu Odnowy Pomnika: ks. prałat Tadeusz Lewczuk - proboszcz parafii pw. św. Jana Chrzciciela, ks. kan. Stanisław Chomicz rezydent w parafii, były starosta parczewski Waldemar Wezgraj i obecny Jerzy Maśluch, burmistrz Paweł Kędracki, a także środowiska kombatanckie i wielu ludzi dobrej woli, którzy przyczynili się do odnowy pomnika.

Data odsłonięcia pomnika nie była przypadkowa. 17 września jest bowiem w historii naszego kraju datą wielkiej tragedii – zdradzieckiej napaści ZSRR na walczące z Niemcami polskie państwo. Zebrani przy pomniku przywoływali w pamięci tragiczne losy Polaków z ziem zagarniętych przez Sowieców.

Uroczystość odsłonięcia pomnika zorganizowała dyrekcja i uczniowie LO, a jej wyjątkową i wzruszającą oprawę, zapewnił udział kompanii honorowej Wojska Polskiego i osobiście gen. Andrzej Wasilewski – dyrektor Departamentu Kadr Ministerstwa Obrony Narodowej.

Kwiaty od władz powiatu

Kwiaty składa ks prałat Tadeusz Lewczuk

Wydarzenia

Spotkanie młodzieży polskiej oraz izraelskiej w sali gimnastycznej Liceum im. M. Kopernika

Uczestnicy Ceremonii Pamięci na dawnym cmentarzu żydowskim w Parczewie

Wspomnienie rodziny Kuperstein

Dyrektor LO im. M. Kopernika Beata Tryniecka pożegnała izraelską młodzież po zakończeniu Ceremonii Pamięci

Spotkania w szkołach i Ceremonia Pamięci na dawnym kirkucie

Dokładnie 240 uczniów i nauczycieli ze szkoły średniej w Izraelu odwiedziło Parczew w ramach realizacji projektu "Zachować pamięć. Historia i kultura dwóch narodów" realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, Instytut Yad Vashem w Tel Awiwie oraz Instytut Polski w Tel Awiwie pod patronatem ministerstw edukacji Izraela oraz RP.

Inicjatorzy projektu założyli, że w efekcie spotkań młodzieży izraelskiej i polskiej nastąpi nawiązanie kontaktów koleżeńskich między młodymi ludźmi, będzie możliwe zmierzenie się ze stereotypami wciąż istniejącymi w obu narodach, nawiązanie współpracy między szkołami z obu państw. W Parczewie młodzież izraelska spotkała się z uczniami LO im. M. Kopernika oraz Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. St. Staszica.

W liceum na początku spotkania odbyła się ogólna prezentacja w sali gimnastycznej, po czym młodzież podzielona na grupy udała się do klas, gdzie posługując się językiem angielskim rozmawiano o różnicach i podobieństwach naszych krajów i szkół.

W szkole staszicowskiej pierwsze wspólne spotkanie w sali gimnastycznej urozmaicała muzyka klezmerska oraz występ zespołu muzycznego. Po prezentacji swoich szkół odbyły się zajęcia warsztatowe "Nić porozumienia", "Gwiazda tożsamości" prowadzone w 6 grupach przez nauczycielki jęz. angielskiego oraz instruktorki z Ośrodka "Brama Grodzka-Teatr NN z Lublina. Po spotkaniach w szkołach młodzież z Izraela i uczniowie z obu parczewskich szkół wzięli udział w ceremonii upamiętniającej ofiary Holocaustu z Parczewa. Odbyła się ona na terenie dawnego kirkutu – cmentarza żydowskiego (dziś park miejski) przy ul. 11 Listopada i Parkowej.

Za leitmotiv ceremonii przyjęto losy rodziny Kuperstein, której 18 członków urodziło się i mieszkało przed II wojną światową w Parczewie. Niemal wszyscy zginęli podczas Holocaustu, w Parczewie, Treblince i Auschwitz. Potomkini ocalałego z Zagłady przyjechała z młodzieżą izraelską do Parczewa. Przed pomnikami żydowskimi na kirkucie stawali jeden z drugim, chłopiec, dziewczyna z goździkiem czerwonym w rękę. Czytali biogramy członków rodziny Kuperstein, po czym wręczali kwiat potomkini rodu. Z naręczem kwiatów w rękach wysłuchała ona, wraz z kilkuset zgromadzonymi w parku, przejmującej pieśni w wykonaniu uczennicy z Izraela, a następnie piosenki Johna Lellona "Imagination", wyśpiewanej najpierw przez grupę uczniów z Izraela, a potem grupę uczniów z Parczewa. A kiedy ostatnia z rodu Kuperstein złożyła kwiaty przed pomnikiem na kirkucie i zapaliła lampki, kiedy z jej oczu trysnęły łzy, młodzież izraelska otoczyła kobietę i swoją radością, swoimi uśmiechami, dawała świadectwo zwycięstwa życia nad śmiercią.

Ceremonię zakończyły podziękowania opiekunki grupy izraelskiej oraz dyrektor LO im. M. Kopernika Beata Trynieckiej. Wzięli w niej udział także przedstawiciele władz samorządowych z wicestarostą Adamem Domańskim i burmistrzem Parczewa Pawłem Kędrackim.

Fot. Stanisław Jadczak, Stanisław Waszkiewicz

Hołd dla mieszkańców Białki z udziałem Ambasador Izraela

7 grudnia 1942 roku o świcie śródleśną wieś Białkę otoczyli niemieccy żandarmii i własowcy – wcześniej żołnierze Armii Czerwonej, którzy po dostaniu się do niemieckiej niewoli przeszli na służbę Hitlerowi. Wchodzili do każdego domu i pod groźbą zastrzelenia zaganiali mieszkańców do budynku szkoły w centrum wsi. Tu oddzielono kobiety, dzieci i starców od mężczyzn. Tych ustawiono przed szkołą, kobiety, dzieci i starców zamknięto w budynku. W kancelarii szkoły oficer niemiecki przesłuchiwał kolejno mężczyzn, krzykiem i biciem domagając się odpowiedzi, kto dostarczał żywność i lekarstwa Żydom, ukrywającym się w Lasach Parczewskich. Nikt nikogo nie wydał, więc rozwścieczony hitlerowiec wyszedł przed budynek i wskazując na stojących przed szkołą mężczyzn z Białki krzyknął „Alles banditen”. Był to sygnał do egzekucji.

Około godziny 14 padły pierwsze strzały z karabinów maszynowych. Na łące przed szkołą w kierunku jeziora własowcy i Niemcy rozstrzelali 96 mężczyzn z Białki. Wymordowali w wielu wypadkach wszystkich mężczyzn z danej rodziny. Egzekucja zakończyła się około godziny 14. Dwa dni później furmanki z Białki i Libiszowa ruszyły w żałobnym kondukcie na cmentarz w Parczewie – pochowano tu 79 mężczyzn. 14 ofiar masakry wyznania prawosławnego spoczęło na cmentarzu prawosławnym w Uhninie, 2 mężczyzn pochowano na cmentarzu katolickim w Sosnowicy.

Białka stała się na długie powojenne lata wsią wdów i sierot. Przez ponad 50 lat powojennych władze i służni historycy budowali fałszywą legendę Lasów Parczewskich i tej zbrodni niemieckiej. Obowiązująca historiografia i propaganda uczyniły z Lasów Parczewskich silny ośrodek sowieckiego i polskiego komunistycznego ruchu oporu. W tej mitologii ludność wsi na obrzeżach tego kompleksu leśnego nie robiła w czasie okupacji nic innego, tylko pomagała sowieckim i ludowym partyzantom. O tym, że w lasach schronili się Żydzi, że był tu ich wielki obóz rodzinny zwany „Bazarem”, że właśnie w grudniu 1942 roku spotkał ich tragiczny los – nie wspominało. Nikt też nie pisał, że mieszkańcy Białki udzielali przez cały 1941 i 1942 rok pomocy ukrywającym się Żydom, pomogli im zbudować bunkry w „Bazarze”, dostarczali żywność, lekarstwa, ryzykując za to życiem. W Lasach zbudowano pomnik ku czci partyzantów sowieckich oraz tych z GL i AL, co roku w dniu 22 lipca organizowano uroczystości na które przyjeżdżali weterani, także z ZSRR. O partyzantach żydowskich, którzy przetrwali dzięki pomocy mieszkańców Białki – nie wspominało. Zamordowana za tę pomoc Białka przeżywała co roku rocznicę masakry w swoim rodzinnym gronie, bez rozgłosu.

Sytuacja zmieniła się po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. Najpierw wójt gminy Dębowa Kłoda Henryk Czech wybudował na miejscu egzekucji nowy pomnik. Potem ukazała się monografia „Gmina Dębowa Kłoda od XV do XXI wieku” obszernie opisująca co wydarzyło się w Białce 7 grudnia 1942 roku, przedstawiająca dowody, że mężczyźni z tej wsi zginęli za pomoc Żydom. I wreszcie obecny wójt gminy Radosław Kozak postanowił nadać obchodom rocznicy zbrodni nowy wymiar. Odwiedził ambasador Izraela w Warszawie i zaprosił ją do Białki, do udziału w tegorocznych obchodach. Pani ambasador obiecała przyjazd i słowa dotrzymała.

3 grudnia br spotkała się w Urzędzie Gminy z władzami gminy Dębowa Kłoda, zwiedziła teren dawnego „Bazaru” i obozowiska partyzantów, uczestniczyła w Mszy Św. w kaplicy w Białce, odprawionej w intencji pomordowanych przed 73 lata, a następnie oddała hołd ofiarom zbrodni składając wiązanek kwiatów przed pomnikiem „na kopcu”. W okolicznościowym wystąpieniu powiedziała:

- Pierwszy raz usłyszałam straszną historię o tym, co się wydarzyło w Białce pół roku temu od wójta Dębowej Kłody. Dziwi mnie jak funkcjonuje pamięć zbiorowa. Ponad 70 lat po zakończeniu II wojny światowej nie mamy pełnego obrazu ani tragedii, ani aktów heroizmu tej wojny. Jedną z misji mojej Ambasady jest wręczanie medali Sprawiedliwych Wśród Narodów Świata Polakom, którzy ratowali Żydów podczas wojny. Nowe historie ratowania Żydów docierają do Instytutu Yad Vashem bardzo późno. Tragiczna historia Białki jest dla mnie naprawdę wstrząsająca (poruszająca). Jest ona przykładem bohaterstwa całej społeczności. Dzisiaj, kiedy już znamy tę historię, niech pozostanie ona w naszej pamięci jako symbol człowieczeństwa.

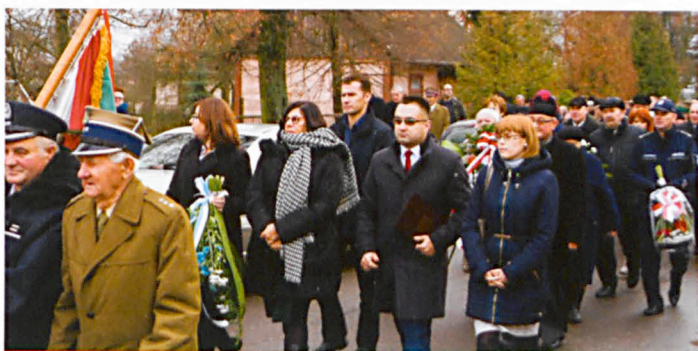
Głos zabierali też: gospodarz uroczystości wójt gminy Radosław Kozak, wicestarosta parczewski Adam Domański, którzy oddali hołd ofiarom niemieckiej zbrodni.

Po latach zapomnienia przebija się prawda o wsi, która - gdyby Instytut Yad Vashem przyznawał zbiorowy medal „Sprawiedliwych wśród narodów świata” – w pełni zasługuje na takie uhonorowanie.

Stanisław Jadczak

Mszę św. w intencji ofiar zbrodni sprawowali kapłani z parafii pw. św. Jana Chrzciciela w Parczewie: Stanisław Niepogodziński i Norbert Teratycki oraz proboszcz parafii w Dębowej Kłodzie ks. kan. Tomasz Kostecki

Przemarsz z kaplicy pod pomnik

Hołd dla mieszkańców Białki

JE ambasador Izraela w Warszawie Anna Azari składa kwiaty pod pomnikiem w Białce

Poczty sztandarowe i zaproszeni goście

Kwiaty składają władze gminy, od lewej: skarbnik gminy Beata Greś, wójt Radosław Kozak i sekretarz gminy Jerzy Krępski

W imieniu władz powiatowych hołd pomordowanym oddaje wicestarosta parczewski Adam Domański

Okolicznościowe wystąpienie ambasador Izraela

W uroczystości licznie uczestniczyli mieszkańcy Białki, wśród nich członkowie rodzin ofiar zbrodni

Wydawca: OWD "Express Press" przy współpracy Powiatowej Biblioteki Publicznej - Centrum Kultury w Parczewie
e-mail: ziemiaparczewska@wp.pl, tel.: +48 601 276 388
Redakcja: Stanisław Jadczak (redaktor naczelny), Bogumiła Sarnowska, Ewelina Rudkowska, Stanisław Waszkiewicz
Druk: Comernet, Lublin, ul. Ceramiczna 24